

עניין ממלכתי סודי!

פרוטוקול הישיבה

I. בדיון על הפתרון הסופי (Endlösung) של השאלה היהודית, שהתקיים בתאריך 20.1.1942, בברלין ברחוב אָם גרוסן ואנזה מס' 56 — 58 השתתפו:

גאוליטר ד"ר מאייר (Meyer)
מיניסטרוין לשטחים הכבושים במזרח
ורייכסאמטסלייטר ד"ר לייבראנט (Leibbrandt)

מזכיר המדינה ד"ר שטוקארט (Stuckart) מיניסטרוין הפנים

מזכיר המדינה נוימאן (Neumann) הממונה על תוכנית ארבע השנים
(Beauftragter für den Vierjahresplan)

מזכיר המדינה ד"ר פרייזלר (Freisler) מיניסטרוין המשפטים

מזכיר המדינה ד"ר ביהלר (Bühler) משרד המושל הכללי
(Generalgouverneur)

סגן מזכיר המדינה ד"ר לותר (Luther) מיניסטרוין החוץ

לשכת המפלגה	ס"ס אוֹפּרפּיהרר קלופפּר (Klopfer)
לשכת הקאנצלר	מנהל אגף קריצינגר (Kritzinger)
המשרד הראשי לענייני גזע ויישוב (Rasse- und Siedlungshauptamt)	ס"ס גרופנפיהרר הופמאן (Hofmann)
המשרד הראשי לביטחון הרייך (Reichssicherheitshauptamt)	ס"ס גרופנפיהרר מילר (Müller) ס"ס אוֹפּרשטורמבאנפיהרר אייכמן
משטרת הביטחון והס"ד (Sicherheitspolizei)	ס"ס אוֹפּרפּיהרר ד"ר שנגארט (Schöngarth) מפקד משטרת הביטחון והס"ד בגנראל-גוברנמן
משטרת הביטחון והס"ד	ס"ס שטורמבאנפיהרר ד"ר לאנגה (Lange) מפקד משטרת הביטחון והס"ד בגנראל-בצירק לאטביה, כממלא מקום ראש משטרת הביטחון והס"ד בנציבות הרייך (Reichskommissariat) אוסטלאנד

II. ראש משטרת הביטחון והס"ד ס"ס אוֹפּרגרופנפיהרר היידריך מסר בפתיחה על מינויו על ידי הרייכסמרשל¹ לממונה על הכנת [התכנית] לפתרון הסופי של השאלה היהודית באירופה², והצביע על כך, שהישיבה כונסה לשם הבהרת שאלות היסוד. רצונו של הרייכסמרשל שתומצא לו תכנית הנוגעת לצדדים הארגוניים, הענייניים והחומריים מתוך ראיית הפתרון הסופי של השאלה היהודית באירופה. הדבר מחייב דיון משותף מוקדם של כל המוסדות המרכזיים המעורבים במישרין בשאלות האלה, למען תיאום קווי הפעולה. הטיפול המשרדי בעיבוד הפתרון הסופי של השאלה היהודית הוא מרוכז,

מבלי להתחשב בגבולות גיאוגראפיים, בידי הרייכספיהרר ס"ס וראש המשטרה הגרמנית (ראש משטרת הביטחון והס"ד).

ראש משטרת הביטחון והס"ד סקר לאחר־מכן בקצרה את המאבק שהתנהל ער כה נגד האויב הזה. המרכיבים העיקריים ביותר הם:

- א. דחיקת היהודים מתחומי־החיים השונים של העם הגרמני,
- ב. דחיקת היהודים ממרחב־המחיה (Lebensraum) של העם הגרמני. בתהליך [ובביצוע] שאיפות אלה הובאה בחשבון כאפשרות פתרון ארעית יחידה, החשת ההגירה המוגברת והמתוכננת של יהודים מתחום הרייך.

לפי הוראת הרייכסמרשל הוקמה בינואר 1939 "רשות מרכזית של הרייך להגירת יהודים"³³ (Reichszentrale für jüdische Auswanderung) שניהולה הוטל על ראש משטרת הביטחון והס"ד. תפקידה במיוחד היה:

- א. לנקוט בכל האמצעים להכנת הגירה מוגברת של היהודים.
- ב. לכוון את זרם ההגירה.
- ג. להחיש את ביצוע ההגירה במקרים של יחידים.

המשימה נועדה לטהר מיהודים את מרחב־המחיה הגרמני, על בסיס חוקי. המגרעות, הכרוכות במתן דחיפה להגירה מעין זאת היו ברורים לכל המוסדות. אולם נוכח העדר אפשרויות פתרון אחרות, נאלצו לפי שעה להשלים אתן.

פעולות ההגירה היו בהמשך הזמן לא בעיה גרמנית בלבד, אלא בעיה שבה הוצרכו לטפל שלטונות ארצות המוצא וארצות היעד. הקשיים הכספיים, כגון העלאת דמי האשרה ואגרת הכניסה מצד הממשלות השונות של ארצות חוץ, מחסור במקומות באניות, החמרה מתמדת בצמצום ההגירה או איסורי ההגירה, הקשו באופן מיוחד על מאמצי ההגירה. למרות קשיים אלה היגרו, למן תפיסת השלטון ועד היום הקובע 31 באוקטובר 1941, 537,000 יהודים בסך הכל, מהם:

מ־30 בינואר 1933,	מן הרייך הישן	כ־360,000
מ־15 במרס 1938,	מן האוסטמארק [אוסטריה]	כ־147,000
מ־15 במרס 1939,	מן הפרוטקטוראט בוהמיה ומוראביה	כ־30,000

מימון ההגירה נעשה על־ידי היהודים או על־ידי הארגונים הפוליטיים של היהודים עצמם. בכדי למנוע הישארות יהודים חסרי כל, נקבע העיקרון, שעל

היהודים בעלי היכולת לממן את הגירת היהודים חסרי היכולת. כאן נקבעו מס או היטל הגירה מתאים לפי דירוג הרכוש, לכיסוי ההתחייבויות הכספיות שהיו כרוכות בהגירת יהודים חסרי יכולת. מלבד הסכומים במארקים, נדרש מטבע זר לדמי האשרה ואגרת הכניסה. בכדי להגן על אוצר מטבע הזר הגרמני, נתבקשו המוסדות הפיננסיים היהודיים בחוץ-לארץ, על-ידי הארגונים היהודיים המקומיים, לטפל בהשגת סכומי מטבע זר נדרשים. עד 30 באוקטובר 1941 העמידו יהודים מחוץ-לארץ במתנה לרשות העניין סך 9,500,000 דולר.

בינתיים אסר הרייכספיהרר ס"ס וראש המשטרה הגרמנית את הגירת היהודים* לאור הסכנות הכרוכות בהגירה בימי מלחמה ולאור האפשרויות כמזרח.

III. במקום ההגירה בא עתה כאפשרות פתרון נוספת — פינוי היהודים למזרח, וזאת לאחר הסכמה מוקדמת מתאימה של הפיהרר. אמנם, יש לראות בפעולות אלה רק פעולות עקיפות, עם זאת מיושמים כאן כבר עכשיו אותם ניסיונות מעשיים שנודעת להם חשיבות רבה לגבי הפתרון הסופי של השאלה היהודית לעתיד לבוא. במהלך הפתרון הסופי הזה של השאלה היהודית באירופה, באים בחשבון כ-11 מיליון יהודים, המחולקים לארצותיהם השונות כלהלן:

מספר היהודים	הארץ
131,800	א. הרייך הישן
43,700	אוסטמארק
420,000	השטחים כמזרח*
2,284,000	הגנראל-גוברנמן
400,000	ביאליסטוק
74,200	הפרוטקטוראט בוהמיה ומוראביה
	אסטוניה — חופשית מיהודים (judenfrei)
3,500	לאטביה
34,000	ליטא
43,000	בלגיה
5,600	דניה
165,000	צרפת /השטח הכבוש

מספר היהודים	הארץ
700,000	צרפת /השטח הבלתי-כבוש
69,600	יוון
160,800	הולנד
1,300	נורבגיה
48,000	ב. בולגריה
330,000	אנגליה
2,300	פינלנד
4,000	אירלנד
58,000	איטליה / כולל סרדיניה
200	אלבניה
40,000	קרואטיה
3,000	פורטוגל
342,000	רומניה / כולל בסראביה
8,000	שבדיה
18,000	שווייץ
10,000	סרביה
88,000	סלובקיה
6,000	ספרד
55,500	תורכיה (החלק האירופי)
742,800	הונגריה
5,000,000	ברית-המועצות
2,994,684	אוקראינה
446,484	בילורוסיה, להוציא ביאליסטוק

סך-הכל למעלה מ-11,000,000

אולם, במספרי היהודים של מדינות החוץ השונות הנמסרים בזה מדובר רק ביהודים לפי אמונתם, כיוון שהגדרות המושגים של יהודים לפי עקרונות גזעיים עדיין חסרים שם בחלקם. הטיפול בבעיה בארצות הנפרדות יתקל בקשיים מסוימים עקב העמדה והתפיסה הכללית, ביחוד בהונגריה וברומניה.

A. Altreich		131.800
Ostmark		43.700
Ostgebiete		420.000
Generalgouvernement		2.284.000
Bialystok		400.000
Protoktorat Böhmen und Mähren		74.200
Estland	- judenfrei -	
Lettland		3.500
Litauen		34.000
Belgien		43.000
Dänemark		5.600
Frankreich / Besetztes Gebiet		165.000
Unbesetztes Gebiet		700.000
Griechenland		69.600
Niederlande		160.800
Norwegen		1.300
B. Bulgarien		48.000
England		330.000
Finnland		2.300
Irland		4.000
Italien einschl. Sardinien		58.000
Albanien		200
Kroatien		40.000
Portugal		3.000
Rumänien einschl. Bessarabien		342.000
Schweden		8.000
Schweiz		18.000
Serbien		10.000
Slowakei		88.000
Spanien		6.000
Türkei (europ. Teil)		55.500
Ungarn		742.800
UdSSR		5.000.000
Ukraine	2.994.684	
Weißrußland aus- schl. Bialystok	446.894	
Zusammen:	Über	11.000.000

הן מתוך פרוטוקול ועידת ואנווה, המציין את מספרי היהודים בארצות השונות הכלולים בתכנית
"הפתרון הסופי של השאלה היהודית"

כך, למשל, יכול עדיין גם כיום יהודי ברומניה להשיג תמורת כסף תעודות מתאימות, המקנות לו אישור רשמי לנתינות של מדינה זרה. ידועה לכל השפעת היהודים בכל תחומי החיים בברית-המועצות. בתחומי אירופה חיים כ-5 מיליון, באסיה בקושי 250,000 יהודים. החלוקה המקצועית של היהודים היושבים בתחום האירופי של ברית-המועצות היתה כלהלן, לערך:

9.1%	בחקלאות
14.8%	כפועלים עירוניים
20.0%	במסחר
23.4%	מועסקים כעובדי מדינה
23.7%	במקצועות חופשיים—רפואה, עיתונות, תיאטרון וכו'

תחת הנהגה מתאימה יש במהלך הפתרון הסופי להוביל באופן מתאים את היהודים לגיוס עבודה במזרח. אותם היהודים הכשרים לעבודה יובלו לשטחים אלה בפלוגות (עבודה) גדולות, תוך הפרדת המינים, כסוללי כבישים; חלק גדול מהם יאבד ללא ספק בתהליך ההתמעטות הטבעית. אלה שייוותרו עד הסוף, הם בלי ספק אותו חלק שיש לו כושר התנגדות גדול ביותר, ולו יינתן טיפול מתאים, כי הוא מהווה ברירה טבעית, ובמקרה של שחרור ישמש כגרעין לבניין יהודי חדש. (ראה ניסיון ההיסטוריה).

תוך כדי הביצוע המעשי של הפתרון הסופי תיסרק אירופה ממערב למזרח. יש להתחיל בשטח הרייך, כולל הפרוטקטוראט בוהמיה ומוראביה, וזאת מטעמי דיור וצרכים סוציאל-פוליטיים אחרים.

היהודים המפונים יוסעו קודם לכן, רכבת אחרי רכבת, לגיטאות המכונים גיטאות-מעבר ומשם ישולחו הלאה למזרח.

תנאי מוקדם חשוב בביצוע הפינוי בכלל, המשיך ואמר ס"ס אוקר גרופנפיהרר היידריך, הוא קביעה מדויקת של חוג האנשים הבא בחשבון.

הכוונה היא לא לפנות יהודים בגיל 65 ומעלה, אלא להעבירם לגיטו זקנים המיועד לכך—טרזיינשטאט (Theresienstadt).

מלבד גילאים אלה—מכלל 280,000 היהודים הנמצאים ברייך הישן

ובאוסטמארק ב־31.10.1941, כ־30% הם בני 65 ומעלה — יתקבלו בגיטאות היהודיים לזקנים גם יהודים נכי מלחמה בעלי נכות גבוהה ויהודים בעלי אותות הצטיינות במלחמה (EK I [צלב הברזל דרגה I]). על־ידי פתרון מכון זה תימנענה במחי אחד התערבויות רבות.

התחלת פעולות הפינוי הבוררות והגדולות יותר תהיה מותנית במידה רבה בהתפתחות הצבאית. בנוגע לטיפול בפתרון הסופי בשטחי אירופה הכבושים על ידינו או הנתונים להשפעתנו, הוצע, כי המומחים הבאים בחשבון ממשרד החוץ יבואו בדברים עם מנהל המדור המוסמך לכך, שבמשטרת הביטחון והס"ד.

בסלובקיה ובקרואטיה אין העניין (יותר) קשה מדי, כיוון שהשאלות היסודיות ביותר בעניין מצאו שם כבר את פתרונו. גם ברומניה קבעה הממשלה כבר בינתיים ממונה לענייני יהודים. לשם הסדר הבעיה בהונגריה יש צורך לכפות על הממשלה ההונגרית, למנות תוך זמן קצר יועץ לענייני יהודים.

אשר להתחלת ההכנות לפתרון הבעיה באיטליה, גורס ס"ס אוֹבֶרְגְרוֹפְנִיֶהֶרֶר היירריך התקשרות עם ראש המשטרה שם באותם עניינים. בצרפת הכבושה והבלתי כבושה, תתאפשר תפיסת יהודים לשם פינוים ללא קשיים גדולים.

סגן מזכיר המדינה לותר מסר כאן, כי בטיפול מעמיק בבעיה זו בכמה ארצות, כגון בארצות הצפון, עתידים לעלות קשיים, ולכן מוצע בתחילה לדחות את הפעולה בארצות אלה. בהתחשב במספרי היהודים המועטים הבאים שם בחשבון, ממילא אין מהווה דחייה זו שום הגבלה מהותית. לעומת זאת, אין משרד החוץ רואה קשיים גדולים לגבי דרום־מזרח ומערב אירופה. ס"ס גרופנפיהרר הופמאן סבור, כי יש לשגר להונגריה לשם התמצאות כללית מומחה מטעם המשרד הראשי לענייני גזע ויישוב, כאשר ייכנסו שם ראשי משטרת הביטחון והס"ד לפעולה. נקבע כי מומחה זה מטעם המשרד הראשי לענייני גזע ויישוב, שלא יהיה פעיל, יצורף רשמית באופן זמני כעוזר לנספח לענייני משטרה.

IV. בתהליך הפתרון הסופי ישמשו חוקי נירנברג⁶ במידה מסוימת כבסיס, אך כתנאי מוקדם לסילוק הבעיה ללא שיור, יש להביא גם לפתרון שאלות נישואי תערובת ובני־תערובת (Mischlinge).

ראש משטרת הביטחון והס"ר מנתח תחילה מבחינה תיאורטית, בהתחשב עם מכתבו של ראש לשכת הקאנצלר, את הנקודות הבאות:

1. הטיפול בבני־תערובת דרגה ראשונה

בני תערובת דרגה ראשונה הם מנקודת ראות של הפתרון הסופי של השאלה היהודית במעמד של יהודים.

מכלל טיפול זה יוצאו:

א. בני־תערובת דרגה ראשונה הנשואים לבני דם גרמני, ולהם ילדים (בני תערובת דרגה שנייה) מנישואים אלה. בני־תערובת אלה דרגה שנייה, הם בעיקרו של דבר במעמד של גרמנים.

ב. כלפי בני־תערובת דרגה ראשונה, נהגו עד כה המוסדות העליונים של המפלגה והמדינה בתחומי (חיים) שונים ביחס מיוחד. כל מקרה כזה טעון בדיקה מחדש, ואז לא מן הנמנע שההכרעה תיפול לרעת בן־התערובת. תנאי מוקדם לקבלת היתר מיוחד יהיו תמיד זכויות עקרוניות של בן־התערובת עצמו (לא זכויות של ההורים או בני הזוג שהם בני דם גרמני).

כדי למנוע העמדת צאצאים חדשים ולפתור את בעיית בני־התערובת לחלוטין, יעוקר בן־התערובת דרגה ראשונה שיוצא מכלל הפינוי. העיקור (Sterilisation) יתבצע מתוך רצון, אך הוא תנאי ראשון להישארותו ברייך. "בן־התערובת" לאחר העיקור משוחרר בהמשך הזמן מכל ההוראות המגבילות, החלות עליו עד עכשיו.

2. הטיפול בבני־תערובת דרגה שנייה

בני־תערובת דרגה שנייה יושוו בעיקרון לחלוטין עם בני דם גרמני, להוציא את המקרים הבאים שבהם יהיו בני־תערובת דרגה שנייה במעמד יהודים:

א. מוצאו של בן־תערובת דרגה שנייה מנישואים של ממזרים (שני הצדדים הם בני־תערובת).

ב. הופעה חיצונית פגומה מבחינה גזעית של בן־התערובת דרגה שנייה המסווגת אותו כבר מבחינה חיצונית כיהודי.

ג. חוות דעת משטרתית ופוליטית שלילית במיוחד של בן־התערובת דרגה שנייה, שלפיה מסתבר כי הוא חש ומתנהג כיהודי.

אולם גם במקרים אלה לא יהיו יוצאים מן הכלל, אם בן־התערובת דרגה שנייה נשוי לבן דם גרמני.

3. נישואים בין יהודים גמורים לבני דם גרמני

בכל מקרה ומקרה יש להכריע, אם יפונה הצד היהודי או יועבר לגיטו זקנים מתוך התחשבות בהשפעת פעולה זאת על קרוביו בני הדם הגרמני בנישואים מעורבים אלה.

4. נישואים בין בני־תערובת דרגה ראשונה ובני דם גרמני

א. ללא ילדים:

לא נולדו ילדים מנישואים אלה – יפונה בן־התערובת דרגה ראשונה או יועבר לגיטו זקנים (טיפול זהה כמו לגבי נישואי יהודים גמורים לבני דם גרמני, סעיף 3).

ב. עם ילדים:

נולדו ילדים מנישואים אלה (בני־תערובת דרגה שנייה), יפוננו או יועברו לגיטו, יחד עם בני־תערובת דרגה ראשונה, אם הושו במעמד עם היהודים. אם ילדים אלה יושו לבני דם גרמני(המקרים הרגילים) יוצאו מכלל הפינוי וכך גם בן־התערובת דרגה ראשונה.

5. נישואים בין בני־תערובת דרגה ראשונה לבני־תערובת דרגה ראשונה או יהודים

בנישואים אלה (לרבות הילדים) דין כל בני המשפחה כיהודים, ולכן יפוננו או יועברו לגיטו זקנים.

6. נישואים בין בני־תערובת דרגה ראשונה עם בני תערובת דרגה שנייה

שני בני הזוג יפוננו או יועברו לגיטו זקנים ללא התחשבות אם יש להם ילדים ואם אין, כיוון שאצל ילדים כאלה מתגלה בדרך כלל מבחינה גזעית השפעת דם יהודי כחזקה יותר, מאשר של בני־תערובת יהודים דרגה שנייה.

ס"ס גרופנפיהרר הופמאן מחזק את הדעה, שיש לעשות שימוש נרחב בעיקור, כיוון שבן־התערובת, אם יועמד בפני הברירה להיות מפונה או מעוקר, יעדיף לעבור עיקור.

מוכיר המדינה ד"ר שטוקארט קובע, שהביצוע המעשי של השיטות שנמסרו כאן לשם פתרון שאלת נישואי־תערובת ובני־תערובת, יביא עמו טיפול מינהלי בלתי פוסק. בכדי להתחשב בכל מקרה גם עם העובדות

הביולוגיות, מציע מזכיר המדינה ד"ר שטוקארט ללכת בדרך של עיקור כפוי. בכדי לפשט את בעיית בני התערובת, יש צורך לשקול אפשרויות נוספות, מתוך כוונה שהמחוקק יוכל לומר: "נישואים אלה בטלים".

בנוגע לשאלה בדבר השפעת פינוי היהודים על החיים הכלכליים הבהיר מזכיר המדינה נוימאן, שלפי שעה אין אפשרות לפנות את היהודים המועסקים במפעלים החיוניים למאמץ המלחמתי, כל עוד אין להם תחליף. ס"ס אוברגרופנפיהרר היידריך ציין, שבהתאם לקווי הפעולה לביצוע הפינויים המתנהלים עכשיו ושאושרו על ידו, בלאו הכי לא יפנו יהודים אלה. מזכיר המדינה ד"ר ביהלר קובע, כי בגנראל-גוברנמן יברכו על כך אם בפתרון הסופי של בעיה זו יתחילו בגנראל-גוברנמן, ראשית כיוון שכאן בעיות ההובלה לא ממלאות תפקיד ראשון במעלה, וטעמים שבגיוס עבודה לא יעכבו את ביצוע המיבצע הזה. יש להרחיק את היהודים במהירות האפשרית משטח הגנראל-גוברנמן, כי דווקא כאן מהווה היהודי סכנה ניכרת בתור נושא המגיפות, ומצד שני גורם לאנדרלמוסיה מתמדת במיבנה הכלכלי של הארץ בשל המסחר הבלתי פוסק בשוק השחור. רובם מבין 21/2 מיליון היהודים הבאים בחשבון, אינם כשרים לעבודה.

מזכיר המדינה ד"ר ביהלר המשיך וקבע, [שביצוע] הפתרון בשאלה היהודית בגנראל-גוברנמן מרוכז בידי ראש משטרת הביטחון והס"ד ושעבודתו נתמכת על ידי שלטונות הגנראל-גוברנמן. יש לו רק בקשה אחת והיא, ששאלת היהודים באזור זה תיפתר מהר ככל האפשר.

בסיכום דובר על צורות שונות של פתרון בעניין זה. הן גאולייטר ד"ר מאייר והן מזכיר המדינה ד"ר ביהלר ייצגו את העמדה, שהם בעצמם יבצעו במהלך הפתרון הסופי עבודות הכנה מסוימות בשטחים הנידונים, אך יש להימנע מלעורר אי-שקט בקרב האוכלוסייה.

הריון נסתיים בבקשת ראש משטרת הביטחון והס"ד מן המשתתפים בישיבה, להבטיח לו תמיכה נאותה בביצוע עבודות הפתרון [הסופי].

NG-2586-G

1 רייכסמרשל הרמן גרינג.

2 ראה תעודה 97.

3 ראה תעודה 51.

4 ראה תעודה 57.

5 הכוונה למחוזות הפולניים המערביים שסופחו לרייך.

6 ראה תעודות 32, 33, 34.